

Sluttrapport for prosjekt Brynhildsen arkitekter - ordning og tilgjengeliggjøring

Bakgrunn og organisering

Arkivet etter Brynhildsen arkitekter kom Fredrikstad byarkiv i hende den 26.03.2010.

Byarkivet søkte Arkivverket om ordningsmidler høsten 2024. Søknaden ble støttet av koordinator for privatarkiver i Østfold, Siri Erichsen Gjems ved Østfoldmuseene. I tillegg til arkivets lokale betydning, hadde dette området – servicenæringer - lav dekning i arkivdepot i Østfold.

I begrunnelsen som ble gitt for å søke midler til prosjektet står det blant annet at:

«Hensikten er å tilgjengeliggjøre arkivet etter to generasjoner arkitekter som har hatt stor lokal betydning». Og videre: «Disse arkitektene har gjennom nesten hele 1900-tallet tegnet industribygg, kontorbygg, offentlige bygg som idrettsanlegg, skoler og sykehjem, eneboliger og murgårder/blokker med mer i Fredrikstad og omegn. Mange av bygningene står fortsatt og setter sitt preg på byens arkitektur».

Medio desember 2024 fikk Fredrikstad byarkiv stilt kr. 407.000.- til disposisjon for prosjektet av Riksarkivaren. Det ble søkt om to måneders utsettelse av prosjektet på grunn av flytting til nye lokaler. Dette ble innvilget.

Så den 04.03.2025 ble det avholdt oppstartsmøte i prosjektet Brynhildsen arkitekter. Til stedet var kst. byarkivar Joachim Schrader, prosjektleder Berit Christina Sæbbø og prosjektmedarbeiderne Marianne Gulland og Harald Beyer-Olsen. Marianne Gulland var ansatt i 20% stilling, og Harald Beyer-Olsen i en 80% stilling. Maria Gulland deltok også på møtet da hun hadde jobbet litt på fritiden med noe av materialet.

I startfasen ble det gitt føringer på hvordan arbeidet skulle gjennomføres og tidsrommet prosjektet skulle fullføres innenfor. Arbeidsoppgavene ble fordelt og prosjektmedarbeiderne hadde da bare å brette opp ermene og sette i gang med arbeidet.

Gjennomføring

Det første som måtte gjøres var å vurdere strukturen i arkivet og foreta en bevarings- og kassasjonsvurdering. Tegningene ordnet vi ifølge kartoteket. Når det gjaldt prosjektarkivet, valgte vi å legge det alfabetisk etter prosjekt og innenfor hvert prosjekt i hovedsak kronologisk, men med egne mapper for anbud/kontrakter, møter og korrespondanse. I prosjektarkivet kasserte vi i tillegg til ekstra kopier også fakturaer og regnskapsbilag.

Det var naturlig at Marianne Gulland som har bakgrunn som teknisk tegner, og med fartstid fra Brynhildsen arkitekter, begynte arbeidet med tegningene. Hennes datter Maria hadde på eget initiativ registrert innholdet i kartotekboksen som viste til alle tegninger, både på rull og i konvolutt, på et Excel-ark. Dette benyttet Marianne som utgangspunkt for sitt arbeid. Hun valgte å starte med tegningene i konvolutt.

Undertegnende tok fatt på ordning av prosjektarkivet.

Byarkivet

Postadresse: Postboks 1405, 1602 Fredrikstad
Webadresse: www.fredrikstad.kommune.no
Org.nr: 940 039 541 Bank: 5122 05 77000

Besøksadresse: Nygaardsgt. 14-16, 1606 Fredrikstad
E-postadresse: postmottak@fredrikstad.kommune.no
Telefon: 69 30 60 00

I midten av mai til begynnelsen av juni følte vi at arbeidet ikke hadde den nødvendige progresjon. Men plutselig, da prosjektarkivet stort sett var ferdig, og arbeidet med tegningsrullene var påbegynt, så det lysere ut.

Når det gjelder usikkerheten om fremdriften i prosjektet var god nok, så ble det etter hvert klart for oss at det var mange tidstyver som hadde bidratt til denne følelsen. Den største «tyven» var nok flyttingen til nye lokaler, og de mange uforutsette oppgaver som måtte finne sin løsning før produksjonen kunne flyte som normalt. I tillegg var vi uten ASTA det første halvåret i 2025 i forbindelse med oppgradering til ASTA 7.

Da prosjektarkivet var, så å si, vel i havn startet arbeidet med tegningsrullene. Dette arbeidet var en glede for meg å gjøre. Med tegninger helt fra begynnelsen av forrige århundre til slutten av det, samt med henblikk på arbeidet med alle dokumentene som forelå, så satt jeg, etter hvert som arbeidet skred frem, igjen med en stadig dypere og bredere forståelse for utviklingen av Fredrikstad-samfunnet gjennom det tjuende århundre.

Da 01.09.25 nærmet seg var det kun en siste finpuss som manglet, slikt som etikettering av stykker, magasinerings av prosjektets materiale og opplasting til Asta 7.

I denne fasen bistod prosjektleder Berit undertegnende i arbeidet overføringen av data til Asta 7.

Erfaringer

Siden den største utgiften i dette prosjektet var lønnsutgiftene, var det viktig å anslå omtrent hvor lang tid arbeidet ville ta. Dette er utfordrende for de fleste ordningsprosjekter. Det viste seg at vurderingen samlet var riktig, men fordelingen var annerledes enn forventet. Det tok lengre tid å ordne prosjektarkivet enn beregnet og kortere tid med tegningene.

Det har vært av stor betydning for prosjektets gjennomføring at vi hadde en prosjektmedarbeider som både var i familie med arkitektene og også hadde jobbet i firmaet. I tillegg var vi og heldige med tanke på at vi har barnebarnet til Arthur Brynhildsen d.y. arbeidende i Fredrikstad byarkiv som tidligere hadde begynt arbeidet med å registrere kartotekboksen med henvisninger til tegningsruller og konvolutter som opprinnelig fantes.

I tillegg til den rent faglige input jeg fikk, gav den familiære tilknytningen de begge har til arkitektene meg en ytterligere dimensjon i arbeidet. Når jeg så en brun flekk på en tegning som kunne være forårsaket av en sigarettglo, eller når jeg så det som ganske sikkert var en kaffeflekk, så fikk jeg en fornemmelse av å være til stede i lokalet der arkitektene tegnet.

Oppsummering

Det knyttet seg ved oppstarten en viss usikkerhet om tiden på seks måneder som prosjektperioden omfattet, ville strekke til. Denne usikkerheten gjaldt blant annet hvordan tegningene skulle oppbevares, men og om prosjektet som helhet ville inneholde spesielle arbeidskrevende faktorer. Materialet vi hadde å jobbe med gjaldt cirka 11 hyllemeter dokumenter, 271 konvolutter med tegninger og over 80 tegningsruller.

En annen utfordring var oppbevaring av tegningene. Vi endte med å bestille spesialesker og omslag i A3 til konvoluttene og syrenøytrale ruller med lokk til oppbevaring av de større tegningene. Rullene ble skåret til i passe lengder avhengig

av innhold. I den grad det er mulig, er det viktig å bestille oppbevaringsmateriell i tide, da det var lang leveringstid på noen av produktene.

Når det gjelder økonomien i prosjektet så mener jeg vi har stått oss rimelig godt, da vi sitter igjen med et overforbruk i forhold til støtten fra Riksarkivaren på cirka 10.000. Overforbruket knytter seg til for det meste til vanskelighetene med å beregne forbruk av materiell til oppbevaring av tegningene.

Når vi nå ser tilbake på arbeidet med prosjektet så kan vi slå fast at utfordringene ikke var flere enn vi håndterte. Og da august måned var over var vi så godt som ferdige, og nesten alt materiell plassert i depot. I skrivende stund er det arkiverte materialet publisert på Arkivportalen.

Arkivet etter Brynhildsens arkitekter, det som var oss i hende, er tatt vare på og gjort tilgjengelig. Vi har allerede ekspedert en forespørsel om tegningene til bygget som Fredrikstad samlag, senere Fredrikstad vinmonopol var i. Vi tror at slike forespørsler vil øke i tiden fremover hvis vi kan finne tid til å formidle deler av arkivmaterialet for et bredere publikum enn vi til dags dato har gjort. Noen tanker i forbindelse omkring hvordan formidlingen kan gjennomføres på en god måte begynner å materialisere seg.

Prosjektlederen Berit Christina Sæbø ledet arbeidet med stø hånd fra start til slutt.

Fredrikstad, 03.11.2025

Med hilsen

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og sendes uten signatur

Harald Beyer-Olsen
konsulent

